

U S T A W A

z dnia.....

o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym

Art. 1. Ustawa określa warunki i tryb przyznawania oraz zasady wypłacania i finansowania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, zwanego dalej „świadczeniem”.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) dziecku – oznacza to dziecko własne lub współmałżonka lub dziecko przysposobione;
- 2) dochodzie – oznacza to:
 - a) przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 200, z późn. zm.¹⁾), pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne,
 - b) dochód z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,
 - c) inne dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych:
 - renty określone w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin,
 - renty wypłacone osobom represjonowanym i członkom ich rodzin, przyznane na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin,
 - świadczenia pieniężne oraz ryczałt energetyczny określone w przepisach o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych,

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 106, 138, 317, 398, 650, 685, 858, 912, 1076, 1162 i 1291.

- dodatek kombatancki, ryczałt energetyczny i dodatek kompensacyjny określone w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
- świadczenie pieniężne określone w przepisach o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę Niemiecką lub Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich,
- emerytury i renty otrzymywane przez osoby, które utraciły wzrok w wyniku działań wojennych w latach 1939-1945 lub eksplozji pozostałych po tej wojnie niewypałów i niewybuchów,
- świadczenia pieniężne wypłacane osobom uprawnionym na podstawie ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych (Dz. U. poz. 1824, z 2010 r. poz. 1465 oraz z 2011 r. poz. 696),
- renty inwalidzkie z tytułu inwalidztwa wojennego, kwoty zaopatrzenia otrzymywane przez ofiary wojny oraz członków ich rodzin, renty wypadkowe osób, których inwalidztwo powstało w związku z przymusowym pobytem na robotach w III Rzeszy Niemieckiej w latach 1939-1945, otrzymywane z zagranicy,
- emerytury i renty zagraniczne,
- zasiłki chorobowe i zasiłki macierzyńskie określone w przepisach o ubezpieczeniu rolników,
- zasiłki i świadczenia określone w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2017 r. poz. 1368 oraz z 2018 r. poz. 1076),
- środki bezzwrotnej pomocy zagranicznej otrzymywane od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych, pochodzące ze środków bezzwrotnej pomocy przyznanych na podstawie jednostronnej deklaracji lub umów zawartych z tymi państwami, organizacjami lub instytucjami przez Radę Ministrów, właściwego ministra lub agencje rządowe, w tym również w przypadkach, gdy przekazanie tych środków jest dokonywane za pośrednictwem podmiotu upoważnionego do rozdzielania

środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej na rzecz podmiotów, którym służyć ma ta pomoc,

- należności ze stosunku pracy osób fizycznych mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przebywających czasowo za granicą - w wysokości odpowiadającej równowartości diety z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, określonej w przepisach w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej, wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 917, 1000 i 1076),
- należności pieniężne wypłacone policjantom, żołnierzom, celnikom i pracownikom jednostek wojskowych i jednostek policyjnych użytych poza granicami państwa w celu udziału w konflikcie zbrojnym lub wzmocnienia sił państwa albo państw sojuszniczych, misji pokojowej, akcji zapobieżenia aktom terroryzmu lub ich skutkom, a także należności pieniężne wypłacone żołnierzom, policjantom, celnikom i pracownikom pełniącym funkcje obserwatorów w misjach pokojowych organizacji międzynarodowych i sił wielonarodowych,
- dochody członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych z tytułu członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne,
- kwoty diet nieopodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych, otrzymywane przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich,
- należności pieniężne otrzymywane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym osobom przebywającym na wypoczynku oraz uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób,
- dodatki za tajne nauczanie określone w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2018 r. poz. 967),
- dochody uzyskane z działalności gospodarczej prowadzonej na podstawie zezwolenia na terenie specjalnej strefy ekonomicznej określonej w przepisach o specjalnych strefach ekonomicznych,

- ekwiwalenty pieniężne za deputaty węglowe określone w przepisach o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”,
 - ekwiwalenty z tytułu prawa do bezpłatnego węgla określone w przepisach o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006,
 - świadczenia określone w przepisach o wykonywaniu mandatu posła i senatora,
 - dochody uzyskane z gospodarstwa rolnego,
 - dochody uzyskiwane za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, pomniejszone odpowiednio o zapłacone za granicą Rzeczypospolitej Polskiej: podatek dochodowy oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne,
 - renty określone w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
 - świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów,
 - kwoty otrzymane na podstawie art. 27f ust. 8-10 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,
 - świadczenie pieniężne i pomoc pieniężną określone w ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 690);
- 3) emeryturach i rentach – oznacza to emerytury, renty rodzinne, renty inwalidzkie oraz renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym renty szkoleniowe, określone w przepisach emerytalnych, o ubezpieczeniu rolników, o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, a także uposażenia w stanie

spoczynku określone w przepisach prawa o ustroju sądów powszechnych, przepisach o prokuraturze oraz w przepisach o Sądzie Najwyższym, a także renty szkoleniowe i renty z tytułu niezdolności do pracy określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, renty z tytułu niezdolności do pracy określone w przepisach o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach, emerytury pomostowe określone w przepisach o emeryturach pomostowych, nauczycielskie świadczenia kompensacyjne określone w przepisach o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, zasiłki przedemerytalne i świadczenia przedemerytalne określone w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, renty socjalne określone w przepisach o rencie socjalnej, a także renty strukturalne określone w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich;

- 4) gospodarstwie rolnym – oznacza to każde gospodarstwo służące prowadzeniu działalności rolniczej;
- 5) najniższej emeryturze – oznacza to kwotę emerytury, o której mowa w art. 85 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270);
- 6) organie rentowym – oznacza to jednostkę organizacyjną Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, właściwą do realizacji wypłaty świadczeń;
- 7) przepisach emerytalnych – oznacza to przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- 8) przepisach o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego – oznacza to rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 5, str. 72) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009, str. 1);

- 9) przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych – oznacza to przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778, z późn. zm.²⁾).

Art. 3. 1. Świadczenie może być przyznane:

- 1) matce, która urodziła i wychowała lub wychowała co najmniej czworo dzieci;
- 2) ojcu, który wychował co najmniej czworo dzieci – w przypadku śmierci matki dzieci albo porzucenia dzieci przez matkę.

2. Świadczenie może być przyznane osobom zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadającym po ukończeniu 16. roku życia centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych), o którym mowa w art. 3 ust. 1a pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przez okres co najmniej 10 lat, jeżeli są:

- 1) obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) posiadającymi prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej albo cudzoziemcami, do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

3. Świadczenie może być przyznane matce po osiągnięciu wieku 60 lat albo ojcu po osiągnięciu wieku 65 lat, w przypadku gdy nie posiada dochodu zapewniającego niezbędne środki utrzymania albo ma prawo do emerytury lub renty w wysokości niższej niż wysokość najniższej emerytury.

4. Świadczenie przysługuje pod warunkiem zamieszkiwania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w trakcie jego pobierania.

5. Świadczenie nie przysługuje:

- 1) osobie, którą sąd pozbawił władzy rodzicielskiej lub której sąd ograniczył władzę rodzicielską przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) w przypadku długotrwałego zaprzestania wychowania małoletnich dzieci;
- 3) gdy po przyznaniu świadczenia osoba która je pobiera jest tymczasowo aresztowana lub odbywa karę pozbawienia wolności lub przebywa w całodobowych placówkach

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 106, 138, 357, 398, 650, 697, 730, 771 i 1076.

odwykowych dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

6. Przepisu ust. 5 nie stosuje się do osób odbywających karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego oraz do osób, o których mowa w art. 2 i 3 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 690).

7. Osoba, o której mowa w ust. 5, jest obowiązana niezwłocznie powiadomić organ rentowy o tymczasowym aresztowaniu lub o odbywaniu kary pozbawienia wolności lub o przebywaniu w całodobowej placówce odwykowej. Obowiązek ten spoczywa również na dyrektorze aresztu lub zakładu karnego lub placówki odwykowej.

Art. 4. Celem świadczenia jest zapewnienie niezbędnych środków utrzymania osobom, o których mowa w art. 3, które zrezygnowały z zatrudnienia lub innej działalności zarobkowej albo ich nie podjęły ze względu na wychowanie dzieci.

Art. 5. 1. Ustalenie prawa do świadczenia następuje odpowiednio na wniosek matki albo ojca dzieci.

2. Wniosek jest składany w jednostce organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

3. Wniosek zawiera:

- 1) dane osoby, która ubiega się o świadczenie: imię, nazwisko, numer PESEL albo numer paszportu, adres miejsca zamieszkania, adres do korespondencji, jeśli jest inny niż adres zamieszkania;
- 2) żądanie wnioskodawcy, w którym wskazuje świadczenie, o jakie się ubiega;
- 3) podpis wnioskodawcy.

4. Do wniosku należy dołączyć akty urodzenia dzieci oraz oświadczenie o sytuacji rodzinnej, majątkowej i materialnej oraz inne dokumenty, które mogą mieć wpływ na przyznanie świadczenia.

5. W oświadczeniu, o którym mowa w ust. 4, wnioskodawca przedstawia informacje, czy:

- 1) pozostaje w zatrudnieniu lub prowadzi inną działalność zarobkową;
- 2) jest uprawniony do emerytury lub renty;
- 3) posiada gospodarstwo rolne;
- 4) prowadzi dział specjalny produkcji rolnej;
- 5) uzyskuje inne dochody.

6. Okoliczności brane pod uwagę przy rozpatrywaniu wniosku mogą być potwierdzone:
- 1) zaświadczeniami właściwego urzędu skarbowego, które potwierdzają źródła osiągniętych przychodów oraz ich wysokość;
 - 2) zaświadczeniami, które potwierdzają aktualne zatrudnienie lub prowadzenie innej działalności zarobkowej, oraz wysokość osiągniętych przychodów;
 - 3) zaświadczeniami, które potwierdzają wysokość innych świadczeń pobieranych przez wnioskodawcę;
 - 4) zaświadczeniami z urzędu gminy, które potwierdzają rodzaj oraz wielkość posiadanego gospodarstwa rolnego;
 - 5) oświadczeniami o wysokości dochodu z gospodarstwa rolnego;
 - 6) innymi dokumentami, które potwierdzają sytuację rodzinną, majątkową i materialną wnioskodawcy.

Art. 6. 1. Świadczenie może przyznać Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Jeżeli osoba, o której mowa w art. 3, legitymuje się okresami pracy w gospodarstwie rolnym, świadczenie może przyznać Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

2. Przyznanie świadczenia następuje w drodze decyzji.

3. Od decyzji przyznającej świadczenie oraz od decyzji odmawiającej przyznania świadczenia stronie przysługuje prawo do wniesienia wniosku do organu, który wydał decyzję, o ponowne rozpatrzenie sprawy, na zasadach dotyczących decyzji wydanej w pierwszej instancji przez ministra. Do wniosku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące odwołań od decyzji określone w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 oraz z 2018 r. poz. 149 i 650) oraz dotyczące skarg określone w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 1302).

Art. 7. 1. Wysokość świadczenia nie może być wyższa od najniższej emerytury.

2. W przypadku ustalonego prawa do emerytury lub renty, o której mowa w art. 3 ust. 3, świadczenie stanowi dopełnienie jej wysokości do wysokości najniższej emerytury.

3. Prawo do świadczenia powstaje od pierwszego dnia miesiąca, w którym wydano decyzję, nie wcześniej jednak niż od dnia spełnienia warunku, o którym mowa w art. 3 ust. 3.

4. Na podstawie decyzji przyznającej świadczenie organ rentowy podejmuje wypłatę świadczenia i zawiadamia o tym zainteresowanego. Do wypłaty świadczenia stosuje się odpowiednio przepisy emerytalne.

5. Zawiadomienie o podjęciu wypłaty świadczenia powinno określać w szczególności: organ rentowy, osobę uprawnioną do przyznanego świadczenia (z podaniem jej imienia i nazwiska), nazwę świadczenia, numer i symbol świadczenia, termin i tryb płatności świadczenia, datę, od której podejmuje się wypłatę, oraz wysokość świadczenia. Zawiadomienie powinno być opatrzone pieczęcią i podpisem osoby upoważnionej.

6. Świadczenie podlega corocznie waloryzacji na zasadach i w terminie wskazanym dla waloryzacji emerytur i rent przysługujących na podstawie przepisów emerytalnych, z zastrzeżeniem ust. 1 i 2.

7. Jeżeli ustaną okoliczności będące podstawą przyznania świadczenia, prawo do świadczenia ustaje. Organ rentowy potwierdza decyzją ustanie prawa do świadczenia.

8. W razie przyznania emerytury lub renty, o których mowa w ust. 2, w wysokości niższej niż najniższa emerytura lub przeliczenia ich wysokości, świadczenie podlega przeliczeniu z urzędu, w taki sposób aby łączna kwota przyznanej lub przeliczonej emerytury lub renty oraz świadczenia nie przekroczyła kwoty najniższej emerytury.

Art. 8. 1. Osoba, która pobrała nienależnie świadczenie, jest obowiązana do jego zwrotu.

2. Za nienależnie pobrane świadczenie uważa się świadczenie:

- 1) wypłacone mimo ustania okoliczności będących podstawą przyznania świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie była pouczona o braku prawa do jego pobierania;
- 2) przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą to świadczenie;
- 3) przyznane na podstawie decyzji, której następnie stwierdzono nieważność albo przyznane na podstawie decyzji, która została następnie uchylona w wyniku wznowienia postępowania, i osobie odmówiono prawa do świadczenia;
- 4) wypłacone osobie innej niż osoba, która została wskazana w decyzji przyznającej świadczenie, z przyczyn niezależnych od organu rentowego.

3. Od kwot nienależnie pobranego świadczenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 1-2 i 4, naliczane są odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

4. Należności z tytułu nienależnie pobranego świadczenia ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia, w którym decyzja o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego świadczenia stała się ostateczna.

5. Decyzja organu rentowego o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego świadczenia nie jest wydawana, jeżeli od ostatniego dnia okresu, za który pobrano nienależne świadczenie, upłynęło więcej niż 10 lat.

6. Nienależnie pobrane świadczenie podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

7. Kwoty nienależnie pobranego świadczenia podlegają zwrotowi łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie na rachunek bankowy wskazany przez organ rentowy. Odsetki są naliczane od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wypłaty świadczenia do dnia spłaty.

Art. 9. 1. Ze świadczenia, po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki i innych należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, dokonuje się potrąceń i egzekucji na zasadach określonych w przepisach emerytalnych.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 7 ust. 2, potrąceń i egzekucji dokonuje się od łącznej kwoty emerytury lub renty i świadczenia, na zasadach określonych w przepisach emerytalnych, z wyjątkiem art. 141 ust. 4 tych przepisów.

Art. 10. 1. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego realizuje zadania z zakresu świadczenia jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

2. Do finansowania świadczenia mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 oraz z 2018 r. poz. 62, 1000 i 1366).

3. Świadczenie i koszty jego obsługi są finansowane z budżetu państwa.

4. Koszty obsługi, o których mowa w ust. 3, w przypadku organów, o których mowa w ust. 1, wynoszą 2,5% wypłat świadczeń.

5. Kwota wydatków na świadczenia wraz z kosztami ich obsługi jest ustalana corocznie w ustawie budżetowej.

Art. 11. Do postępowań w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 oraz z 2018 r. poz. 149 i 650) oraz ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 1302).

Art. 12. Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego są uprawnione do przetwarzania danych osobowych w zakresie niezbędnym do przyznawania i wypłacania świadczenia.

Art. 13. Rada Ministrów składa co cztery lata Sejmowi i Senatowi, w terminie do dnia 31 grudnia, sprawozdanie z realizacji ustawy.

Art. 14. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. 2017 r. poz. 2336 oraz z 2018 r. poz. 650 i 858) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 pkt 10c otrzymuje brzmienie:

„10c) ustalonym prawie do emerytury lub renty – rozumie się ustalone prawo do emerytury lub renty z ubezpieczenia albo ustalone prawo do emerytury lub renty na podstawie przepisów emerytalnych lub innych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym, albo ustalone prawo do emerytury pomostowej na podstawie przepisów o emeryturach pomostowych lub do nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych na podstawie przepisów o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, a także ustalone prawo do zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, przyznanego na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, świadczenia o charakterze rentowym z instytucji zagranicznej oraz do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego;”;

2) w art. 16 w ust. 2 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) osobę pobierającą rodzicielskie świadczenie uzupełniające;”;

3) w art. 36 w ust. 1 dodaje się pkt 11 w brzmieniu:

„11) przyznania rodzicielskich świadczeń uzupełniających, o których mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. ... poz. ...).”.

Art. 15. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 200, z późn. zm.³⁾) w art. 34:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organy rentowe są obowiązane jako płatnicy pobierać zaliczki miesięczne od wypłacanych bezpośrednio przez te organy emerytur i rent, świadczeń przedemerytalnych i zasiłków przedemerytalnych, nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, zasiłków

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 106, 138, 317, 398, 650, 685, 858, 912, 1076, 1162 i 1291.

pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, rent strukturalnych, rent socjalnych oraz rodzicielskich świadczeń uzupełniających.”;

2) w ust. 7 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Organy rentowe są obowiązane, w terminie do końca lutego, po upływie roku podatkowego, sporządzić i przekazać roczne obliczenie podatku, według ustalonego wzoru, podatnikom uzyskującym dochód z emerytur i rent, rent strukturalnych, rent socjalnych, świadczeń przedemerytalnych, zasiłków przedemerytalnych, nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych i rodzicielskich świadczeń uzupełniających oraz urzędowi skarbowemu, przy pomocy którego właściwy według miejsca zamieszkania podatnika naczelnik urzędu skarbowego wykonuje swoje zadania, a w przypadku podatnika, o którym mowa w art. 3 ust. 2a, urzędowi skarbowemu, przy pomocy którego właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych naczelnik urzędu skarbowego wykonuje swoje zadania; obowiązek ten nie dotyczy podatników:”.

Art. 16. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2017 r. poz. 1778, z późn. zm⁴⁾) w art. 73 w ust. 3 po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

„6a) przyznawanie rodzicielskich świadczeń uzupełniających, o których mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. ... poz. ...);”.

Art. 17. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3:

a) w pkt 23 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) utratą zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej, renty socjalnej lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. ... poz. ...),”

b) w pkt 24 lit. d otrzymuje brzmienie:

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 106, 138, 357, 398, 650, 697, 730, 771 i 1076.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 1321, 1428 i 1543, oraz z 2018 r. poz. 107, 138, 650, 730, 912 i 1000.

- „d) uzyskaniem zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej, renty socjalnej lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym,”;
- 2) w art. 16a w ust. 8 w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:
- „a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym,”;
- 3) w art. 17 w ust. 5 w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:
- „a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym,”.

Art. 18. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2017 r. poz. 1938, z późn. zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 5 po pkt 20 dodaje się pkt 20a w brzmieniu:
- „20a) osoba pobierająca rodzicielskie świadczenie uzupełniające – osobę, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia..... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. ... poz. ...);”;
- 2) w art. 66 w ust. 1 po pkt 16 dodaje się pkt 16a w brzmieniu:
- „16a) osoby pobierające rodzicielskie świadczenie uzupełniające;”;
- 3) po art. 72 dodaje się art. 72a w brzmieniu:
- „Art. 72a. Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego osób pobierających rodzicielskie świadczenie uzupełniające powstaje od dnia, od którego przysługuje jego wypłata, i wygasa z dniem zaprzestania pobierania świadczenia.”;

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 2110, 2217, 2361 i 2434 oraz z 2018 r. poz. 107, 138, 650, 697, 730, 771, 858, 912, 932 i 1115.

4) w art. 75 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoby pobierające emeryturę lub rentę albo rodzicielskie świadczenie uzupełniające zgłasza do ubezpieczenia zdrowotnego jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określona w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, właściwa do wydania decyzji w sprawach świadczeń, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, właściwy organ emerytalny lub instytucja wypłacająca emeryturę lub rentę albo bank dokonujący wypłaty emerytury lub renty z zagranicy do 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek ubezpieczenia lub zaistniały zmiany dotyczące tego obowiązku.”;

5) w art. 81 w ust. 8 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 16a, jest kwota rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego;”;

6) w art. 85 ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Za osobę pobierającą emeryturę lub rentę albo rodzicielskie świadczenie uzupełniające składkę jako płatnik oblicza, pobiera z kwoty emerytury lub renty, o której mowa w art. 81 ust. 8 pkt 2 i ust. 9, albo z kwoty rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o której mowa w art. 81 ust. 8 pkt 2a, i odprowadza jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określona w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, właściwa do wydawania decyzji w sprawach świadczeń, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, inny właściwy organ emerytalny lub rentowy lub instytucja wypłacająca emeryturę lub rentę albo bank dokonujący wypłaty emerytury lub renty z zagranicy.”.

Art. 19. W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 554, 650 i 1000) w art. 2 wprowadza się następujące zmiany:

1) w pkt 17 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) utratą zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej, renty socjalnej lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. ... poz. ...),”;

2) w pkt 18 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) uzyskaniem zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej, renty socjalnej lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym,”.

Art. 20. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2017 r. poz. 2077 oraz z 2018 r. poz. 62, 1000 i 1366) w art. 50 w ust. 6 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) wypłat i obsługi świadczeń rodzinnych, rodzicielskich świadczeń uzupełniających, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego, dodatku wychowawczego, o którym mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oraz finansowania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy;”.

Art. 21. W ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r. poz. 1851 oraz z 2018 r. poz. 107, 138, 560, 1000 i 1076) w art. 2 wprowadza się następujące zmiany:

1) w pkt 19 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) utratą zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej, renty socjalnej lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. ... poz. ...),”;

2) w pkt 20 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) uzyskaniem zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej, renty socjalnej lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym,”.

Art. 22. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.

Uzasadnienie

Projektowana ustawa ma na celu uhonorowanie i docenienie okresu wychowywania dzieci. Stąd też projektowana regulacja określa warunki i tryb przyznawania oraz zasady wypłacania i finansowania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, zwanego dalej „świadczeniem”.

Podstawowym celem projektowanej regulacji jest zapewnienie środków utrzymania osobom, które zrezygnowały z zatrudnienia lub go nie podjęły ze względu na wychowywanie dzieci w rodzinach wielodzietnych. Projektowane zmiany podkreślają ważną z punktu widzenia rozwoju kraju funkcję społeczną pełnioną przez rodziców, w większości kobiet, związaną z wychowywaniem dzieci.

Projekt ustawy jest realizacją zapowiedzi Premiera Mateusza Morawieckiego w części dotyczącej uhonorowania osób, które wychowały co najmniej czworo dzieci i z tytułu długoletniego zajmowania się potomstwem nie wypracowały emerytury w wysokości odpowiadającej co najmniej kwocie najniższej emerytury. Projektowane regulacje doceniają trud wychowawczy rodziców w rodzinach wielodzietnych, przewidując zapewnienie określonych środków, po osiągnięciu odpowiedniego wieku.

Proponuje się przyznanie świadczeń osobom, które urodziły i wychowały bądź wychowały co najmniej czworo dzieci i nie nabyły prawa do emerytury lub też ich emerytura wypłacana przez organ rentowy jest niższa od najniższej emerytury.

Będzie to świadczenie nieskładkowe (pozaubezpieczeniowym) o specjalnym charakterze, które jedynie uzupełniająco lub zastępczo będzie powiązane z ryzykiem starości. O świadczenie będą mogły się ubiegać osoby w wieku wynoszącym co najmniej 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat – mężczyźni. Świadczenie to będzie miało za zadanie przeciwdziałać ubóstwu tej grupy osób i nie będzie związane z wcześniejszym opłacaniem składek na ubezpieczenia społeczne na terenie Polski.

Świadczenie to definiuje się przez jego cel, którym jest zabezpieczenie sytuacji dochodowej osób, które poświęciły się wychowaniu co najmniej czworga dzieci.

Świadczenie może być przyznane osobom zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadającym, po ukończeniu 16 roku życia, centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych), o którym mowa w art. 3 ust. 1a pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 200, z późn. zm.), na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres co najmniej 10 lat, jeżeli są:

- 1) obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej lub
- 2) posiadającymi prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej albo cudzoziemcami, do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Świadczenie może być przyznane osobie, spełniającej powyższe kryteria, która:

- 1) w trakcie pobierania świadczenia zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) nie posiada dochodu zapewniającego niezbędnych środków utrzymania albo ma prawo do emerytury lub renty w wysokości niższej niż wysokość najniższej emerytury.

Świadczenie będzie przysługiwać na wniosek osoby zainteresowanej, spełniającej kryterium urodzenia i wychowania albo wychowania co najmniej czwórki dzieci. Przez dziecko projektodawca rozumie dziecko własne lub swojego współmałżonka lub dziecko przysposobione (art. 2 pkt 1 projektowanej ustawy).

Przez wychowanie dzieci projektodawca rozumie osobistą opiekę sprawowaną nad dziećmi jako stałe, bezpośrednie i ciągle sprawowanie ogółu obowiązków spoczywających na rodzicach w ramach prawa im przysługujących względem dziecka, w celu należytego wykonywania pieczy nad jego osobą i majątkiem.

Omawiana regulacja w zakresie świadczenia dotyczy będzie osób, które:

- urodziły i wychowały, bądź wychowały co najmniej 4 dzieci. Z zasady z prawa do świadczenia skorzystają kobiety. Ojciec będzie mógł skorzystać z prawa do świadczenia w przypadku śmierci matki dzieci lub porzucenia dzieci przez matkę (art. 3 ust. 1 pkt 2 projektowanej ustawy);
- nie posiadają niezbędnych środków utrzymania (oświadczenie, w którym wnioskodawca przedstawia informacje, czy pozostaje w zatrudnieniu lub prowadzi inną działalność zarobkową, otrzymuje świadczenia na podstawie odrębnych przepisów, posiada gospodarstwo rolne albo zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego, które potwierdzają źródła osiągniętych przychodów oraz ich wysokość);
- są obywatelami Polski albo posiadającymi prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji

Szwajcarskiej albo cudzoziemcami, do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Świadczenie nie będzie przysługiwać osobie, którą sąd pozbawił władzy rodzicielskiej lub której sąd ograniczył władzę rodzicielską przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej oraz w przypadku długotrwałego zaprzestania wychowania małoletnich dzieci np. ze względu na długotrwałe odbywanie kary pozbawienia wolności, uniemożliwiającego sprawowanie opieki nad dziećmi.

Świadczenie nie będzie przysługiwać również, gdy po przyznaniu świadczenia osoba która je pobiera jest tymczasowo aresztowana lub odbywa karę pozbawienia wolności lub przebywa w całodobowych placówkach odwykowych dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających. Powyższe zasady dotyczące pobytu w więzieniu lub w całodobowych placówkach odwykowych dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających nie będą miały zastosowania w przypadku osób odbywających karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego oraz do osób, o których mowa w art. 2 – 3 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 690) – (art. 3 ust 5 – 7 projektowanej ustawy).

Tak więc świadczenie finansowane ze środków budżetu państwa nie będzie przysługiwać osobom skazanym oraz osobom, które w wyniku alkoholizmu, narkomanii przebywały lub przebywają w celu leczenia, rehabilitacji w publicznych placówkach odwykowych z całodobowym utrzymaniem w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i rozporządzeń wykonawczych czy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie organizacji, kwalifikacji personelu, sposobu funkcjonowania i rodzajów podmiotów leczniczych wykonujących świadczenia stacjonarne i całodobowe oraz ambulatoryjne w sprawowaniu opieki nad uzależnionymi od alkoholu oraz sposobu współdziałania w tym zakresie z instytucjami publicznymi i organizacjami społecznymi (Dz. U. poz. 734).

Ocena spełnienia ustawowych przesłanek oraz przyznanie świadczenia dokonywane będą przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w drodze decyzji administracyjnej, w sposób indywidualny i dyskrecyjny dotyczący potrzeb określonej osoby (art. 6 projektowanej ustawy).

Świadczenie wypłacane będzie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) i Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS). Prawo do świadczenia powstanie od pierwszego dnia miesiąca, w którym wydano decyzję, nie wcześniej jednak niż od dnia osiągnięcia określonego wieku (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn). Uszczegółowienie powyższego przepisu powinno zapobiec jakimkolwiek ewentualnym roszczeniom ze strony uprawnionych dotyczących wypłaty świadczenia od początku miesiąca, w którym została wydana decyzja o świadczeniu, a nie od daty osiągnięcia określonego w ustawie wieku, która przypada w tym samym miesiącu.

Na podstawie wydanej decyzji organ rentowy ZUS lub KRUS podejmie wypłatę świadczenia i zawiadomi o tym fakcie osobę zainteresowaną (art. 7 projektowanej ustawy).

Przyznanie prawa do świadczenia będzie podmiotowe i uznaniowe i będzie odbywało się w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez Prezesa ZUS i Prezesa KRUS.

Wnioski o świadczenie będą składane do KRUS w sytuacjach, gdy osoba ubiegająca się o ww. świadczenie legitymuje się okresami rolniczego ubezpieczenia społecznego lub okresami pracy w gospodarstwie rolnym, które są krótsze niż 25 lat i nie uprawniają do emerytury rolniczej. Prezes KRUS będzie rozpatrywać takie wnioski po zbadaniu sytuacji dochodowej i wydawać decyzję administracyjną.

Do ZUS wnioski składałyby osoby, które legitymują się jakimkolwiek okresem podlegania ubezpieczeniom społecznym lub nie były w ogóle ubezpieczone. Prezes ZUS rozpatrywałby wnioski po zbadaniu sytuacji dochodowej i wydawałby decyzję administracyjną.

Zarówno Prezes ZUS jak i Prezes KRUS, podejmując decyzję administracyjną w sprawie świadczenia, będzie związany rygorami procedury administracyjnej określającej jego obowiązki w zakresie prowadzenia postępowania i orzekania. Winien więc przestrzegać zasady dochodzenia do prawdy obiektywnej (art. 7 ustawy z dnia z 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 oraz z 2018 r. poz. 149 i 650) zwanej dalej „KPA”), a więc podejmować wszelkie kroki niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy oraz do załatwienia sprawy. Jest zobowiązany do należytego i wyczerpującego informowania strony o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego (art. 9 KPA). Musi wreszcie w sposób wyczerpujący zebrać, rozpatrzeć i ocenić cały materiał dowodowy (art. 77 § 1 i art. 80 KPA) oraz uzasadnić swoje rozstrzygnięcie według wymagań określonych w art. 107 § 3 KPA.

Od decyzji przyznającej świadczenie oraz od decyzji odmawiającej przyznania takiego świadczenia odwołanie nie będzie przysługiwać. Stronie będzie przysługiwać prawo do wniesienia wniosku do Prezesa ZUS lub Prezesa KRUS o ponowne rozpatrzenie sprawy, na zasadach dotyczących decyzji wydanej w pierwszej instancji przez ministra. Do wniosku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące odwołań od decyzji, określone w Kodeksie postępowania administracyjnego.

W świetle art. 6 ust. 1 projektowanej ustawy, z uwagi na uznaniowy charakter przedmiotowego świadczenia, o jego przyznaniu ma decydować Prezes ZUS lub w ściśle określonych przypadkach Prezes KRUS. W związku z powyższym w art. 6 ust. 3 przyjęto konstrukcję prawną analogiczną do mechanizmów odwoławczych od decyzji administracyjnych przewidzianych w art. 127 § 3 KPA. Od decyzji w sprawie świadczenia stronie przysługuje, zatem prawo do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy do ww. organu, który wydał decyzję, na zasadach dotyczących decyzji wydanej w pierwszej instancji przez ministra. Konstrukcja prawna wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (tzw. prawo remonstracji), różni się od odwołania tym, że nie wywołuje skutku dewolutywnego, tj. nie przesuwa sprawy do rozstrzygnięcia przez organ wyższego stopnia. Jest to pewnego rodzaju ograniczenie zasady dwuinstancyjności postępowania. Ograniczenie to nie narusza jednak praw strony ponieważ :

- wystąpienie z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy uzależnione jest jedynie od woli strony postępowania administracyjnego,
- organ rozpatrujący wniosek, jest zobowiązany do przeprowadzenia powtórnego postępowania w celu rozstrzygnięcia sprawy co do istoty. Do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy stosuje się bowiem odpowiednio przepisy dotyczące odwołań od decyzji. W szczególności zastosowanie znajdują zatem przepisy dotyczące legitymacji do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, wymagań formalnych, skutków wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy dla wykonalności decyzji. Przed upływem terminu wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy decyzja nie podlega wykonaniu, zaś skorzystanie z omawianego środka rodzi skutek suspensywny. Zastosowanie mają wprost przepisy regulujące postępowanie przed organem drugiej instancji co do zakresu ponownego rozpatrzenia i rozstrzygnięcia sprawy. Sprawa podlega zatem ponownej merytorycznej kontroli.
- zaangażowanie tego samego organu nie powoduje uchylecia ogólnych zasad rządzących postępowaniem w przedmiocie wydania decyzji. Rozpoznający sprawę piastun funkcji ministra w rozumieniu art. 5 § 2 pkt 4 KPA związany jest zatem przede wszystkim zasadą praworządności i pochodną względem niej zasadą prawdy obiektywnej.

Z odesłania do odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących odwołań od decyzji wynika, że w odniesieniu do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie będą miały zastosowania te przepisy o postępowaniu odwoławczym, które są powiązane z cechą dewolutywności odwołania. Natomiast podobnie jak w postępowaniu odwoławczym, organ rozpatrujący wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy jest np. zobowiązany do powtórnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy w całości. Organ ten jest również zobowiązany do stosowania art. 139 KPA, tj. nie może wydać decyzji na niekorzyść strony odwołującej się, chyba że zaskarżona decyzja rażąco narusza prawo lub rażąco narusza interes społeczny.

Należy zwrócić uwagę, że poczynając od 1 czerwca 2017 r., zgodnie z ustawą z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 935), warunkiem dopuszczalności wniesienia skargi do sądu administracyjnego nie jest skorzystanie przez stronę z prawa zwrócenia się do organu z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy (art. 52 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi – Dz. U. z 2018 r. poz. 1302). Strona może złożyć skargę już na pierwszą decyzję organu, a nie dopiero po ponownym rozpatrzeniu. Równocześnie należy zauważyć, że jeżeli od decyzji służy wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, to taka decyzja nie jest ostateczna (art. 16 § 1 KPA). Oznacza to, że możliwość zrzeczenia się przez stronę prawa do wniesienia odwołania (art. 127a KPA) jest aktualna także w odniesieniu do instytucji wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Stąd też stronie przysługiwać będzie prawo do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy albo od razu skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego (WSA).

Wniosek o ponowne rozpatrzenie należy złożyć w terminie 14 dni od doręczenia decyzji stronie. Natomiast na decyzję w sprawie przyznania lub odmowy świadczenia przez Prezesa ZUS i KRUS oraz decyzję po ponownym rozpatrzeniu stronie przysługuje skarga do WSA. Skargę wnosi się w terminie 30 dni od doręczenia skarżącemu decyzji. Jeżeli Prezes ZUS lub Prezes KRUS uzna skargę do Sądu Administracyjnego w całości za słuszną, w terminie 30 dni uchyla decyzję i wydaje nową. Jeżeli skarga nie została w całości uwzględniona, Prezes ZUS lub Prezes KRUS przekazuje w terminie 30 dni od dnia jej wniesienia, sprawę do sądu wraz z odpowiedzią na skargę (art. 6 projektowanej ustawy).

Wyplata świadczeń będzie realizowana przez ZUS (dla osób nie podlegających ubezpieczeniu społecznemu lub osób legitymujących się stażem ubezpieczeniowym) i KRUS (w przypadku osób legitymujących się stażem ubezpieczeniowym rolniczym lub pracą w gospodarstwie rolniczym) (art. 6 projektowanej ustawy).

Wysokość świadczenia nie będzie mogła być wyższa od najniższej emerytury, a przyznane świadczenie będzie waloryzowane na zasadach i w terminach określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270) (art. 7 projektowanej ustawy).

W przypadku osoby, która ma ustalone prawo do emerytury lub renty - świadczenie będzie przysługiwać w wysokości uzupełniającej do wysokości najniższej emerytury. Łączna wysokość świadczenia i pobieranej emerytury nie będzie mogła być wyższa niż najniższa emerytura, również po waloryzacji świadczeń (art. 7 projektowanej ustawy).

Natomiast w przypadku osoby, która nie ma ustalonego prawa do emerytury po osiągnięciu określonego wieku – w wysokości najniższej emerytury.

Osoba, która pobrała nienależnie świadczenie będzie zobligowana do jego zwrotu (art. 8 projektowanej ustawy). Ze świadczeń będą potrącane należności na zasadach i w terminie wskazanym dla potrąceń określonych na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 9 projektowanej ustawy).

Prezes ZUS i Prezes KRUS będą realizować zadania z zakresu świadczenia jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

Środki na wypłatę świadczenia pochodzić będą wyłącznie z budżetu państwa.

Finansowanie rodzicielskich świadczeń uzupełniających odbywać się będzie bezpośrednio z budżetu państwa w ramach określonej kwoty wydatków. Kwoty wydatków będą corocznie określone w ustawie budżetowej (art. 10 projektowanej ustawy).

W przypadku ustania okoliczności, będących podstawą przyznania świadczenia (np. wyjazd z Polski, uzyskanie dochodu, odbywanie kary pozbawienia wolności) prawo do świadczenia ustaje, o czym organ rentowy powiadamia zainteresowanego decyzją. Przykładowo, w przypadku nabycia prawa do innego świadczenia np. renty rodzinnej, której wysokość będzie równa lub wyższa od najniższej emerytury – prawo do świadczenia ustanie. Prawo to ustanie również w przypadku uzyskania dochodu przez osobę uprawnioną (art. 7 projektowanej ustawy). Projektodawca określił szczegółowo pojęcie dochodu w art. 2 projektowanej ustawy. Dochodami w rozumieniu ww. przepisu są obok przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym, zarówno świadczenia z zaopatrzenia emerytalnego jak i ubezpieczeń społecznych, różnego typu należności z tytułu pracy, kwoty diet, ekwiwalenty pieniężne, deputaty. Wyszczególnienie katalogu ma ściśle powiązanie zarówno z celem przyznania

świadczenia (zapewnienie środków utrzymania osobom, które ich nie posiadają ze względu na pełnienie ważnej roli społecznej to jest wychowanie co najmniej czworga dzieci) jak i finansowaniem świadczeń z budżetu państwa, a więc przy uwzględnieniu kondycji finansów publicznych.

Rada Ministrów będzie zobowiązana składać co cztery lata Sejmowi i Senatowi, w terminie do 31 grudnia sprawozdanie z realizacji ustawy (art. 13 projektowanej ustawy).

Świadczenie będzie podlegać opodatkowaniu na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 15 projektowanej ustawy) oraz potrącana będzie ze świadczenia składka na ubezpieczenia zdrowotne na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2017 r. poz. 1938, z późn. zm.) (art. 18 projektowanej ustawy). Nowe zadania Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zostały dodane do obecnych zadań (art. 14 i art. 16 projektowanej ustawy).

Proponuje się by ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2019 r. (art. 22 projektowanej ustawy).

W ocenie projektodawcy przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej i nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Departament Statystyki i Prognoz Aktuarialnych

Szacunkowe skutki finansowe podwyższenia do wysokości emerytury najniższej emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci oraz wypłat rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego w wysokości emerytury najniższej dla kobiet w wieku 60 i więcej lat, które urodziły co najmniej czworo dzieci oraz nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS

Proponowane zmiany

Notatka zawiera:

- szacunkowe skutki finansowe podwyższenia emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłacanych poniżej kwoty najniższej emerytury (obecnie 1 029,80 zł) do wysokości najniższej emerytury dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci,
- szacunkowe skutki finansowe wypłaty rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego w wysokości emerytury najniższej dla kobiet w wieku 60 i więcej lat, które urodziły co najmniej czworo dzieci oraz nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS.

Ważne

Zgodnie z informacjami otrzymanymi z Głównego Urzędu Statystycznego, GUS nie dysponuje bieżącymi danymi o liczbie kobiet, które kiedykolwiek urodziły czworo lub więcej dzieci (bez względu na obecny wiek dziecka). W związku z powyższym liczba kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci została oszacowana. **Dlatego poniższy szacunek należy traktować z pewną dozą niepewności.**

Założenia

1. Szacunkowe skutki finansowe podwyższenia emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłacanych poniżej kwoty najniższej emerytury do wysokości najniższej emerytury dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci, obliczono przy wykorzystaniu danych indywidualnych o kobietach, które w grudniu 2017 r. pobierały emeryturę wypłacaną z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości poniżej kwoty najniższej emerytury.
2. Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego:

- o liczbie kobiet według wieku i według liczby żywo urodzonych dzieci (dane z Narodowego Spisu Powszechnego 2002),
- o liczbie żywych urodzeń czwartych dzieci według wieku matki w latach 2003-2016,
- o populacji kobiet według wieku w latach 2003-2016

oszacowano udział kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci w zależności od roku urodzenia matki.

3. Przyjęto, że w 2017 r. liczba urodzeń czwartych dzieci była taka sama jak w 2016 r.
4. Przyjęto, że udział kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci w grupie kobiet, które pobierają emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poniżej najniższej emerytury jest taki sam – w obrębie danego roku urodzenia – jak w ogóle populacji kobiet.
5. W szacunkach wykorzystano dane o liczbie kobiet według wieku na koniec 2017 r.
6. W szacunkach wykorzystano dane o liczbie kobiet według wieku pobierających emerytury i renty wypłacane przez ZUS i KRUS w grudniu 2017 r.
7. Przyjęto, że wśród kobiet w wieku 60 i więcej lat, które nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS udział kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci jest taki sam – w obrębie danego roku urodzenia – jak w ogóle populacji kobiet.
8. W szacunkach uwzględniono waloryzację świadczeń od 1 marca 2018 r.

Wyniki

Przy powyższych założeniach oszacowano, że w grudniu 2017 r. liczba kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci wyniosła 1 378 tys., w tym:

- kobiety w wieku 60 i więcej lat 820 tys.,
- kobiety w wieku 60 i więcej lat, które nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS 65 tys.,
- kobiety, które pobierają emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie niższej od najniższej emerytury 20,8 tys.

Przy powyższych założeniach oszacowano, że 12-miesięczny koszt podwyższenia emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do kwoty emerytury najniższej – dla kobiet, które w grudniu 2017 r. pobierały emerytury w kwocie niższej od najniższej emerytury i które urodziły czworo i więcej dzieci – w warunkach po waloryzacji od 1 marca 2018 r. wyniesie około 66,8 mln zł.

Szacunkowy 12-miesięczny koszt wypłat rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego w wysokości emerytury najniższej – dla kobiet w wieku 60 i więcej lat, które w grudniu 2017 r. nie pobierały emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS, które urodziły czworo i więcej dzieci – w warunkach po waloryzacji od 1 marca 2018 r. wyniesie 808,2 mln zł.

Łączny szacunkowy 12-miesięczny koszt proponowanych zmian w warunkach po waloryzacji od 1 marca 2018 r. wyniesie 875,0 mln zł.

Zastrzeżenia

- Skutki finansowe podwyższenia emerytur do kwoty emerytury najniższej oraz wypłat emerytur najniższych dla kobiet, które nie pobierają emerytur i rent oraz które urodziły czworo lub więcej dzieci zależeć będą od ostatecznie przyjętych rozwiązań.
- Przedstawione skutki finansowe zależą od przyjętych założeń. Skutki te mogą być wyższe, gdyby w rzeczywistości udział kobiet – które urodziły co najmniej czworo dzieci w grupie kobiet, które nie pobierają emerytur i rent z ZUS i KRUS albo w grupie kobiet, które pobierają emerytury z FUS w kwocie niższej niż najniższa emerytura – był wyższy niż w całej populacji kobiet. Z drugiej strony część kobiet w wieku 60 i więcej lat, które w grudniu 2017 r. nie pobierały świadczeń, może rozpocząć pobieranie świadczenia po grudniu 2017 r. Wówczas liczba kobiet, które nie będą pobierać emerytur i rent oraz urodziły co najmniej czworo dzieci, byłaby mniejsza. Wypłacanie emerytur w kwocie najniższej emerytury dla każdego tysiąca kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci i nie pobierają żadnego świadczenia, oznacza wydatki 12,4 mln zł w skali 12 miesięcy w warunkach po waloryzacji od 1 marca 2018 r.
- Skutki finansowe proponowanych zmian w przyszłości zależeć będą od liczby przyznawanych emerytur poniżej najniższej emerytury, liczby kobiet, które zdecydują się na urodzenie czterech lub więcej dzieci, a także od – trudnych do przewidzenia – zachowań indywidualnych osób (także zachowań związanych z proponowanymi zmianami).
- Przyjmując, że udział kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci w liczbie kobiet, które nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS byłby o 10% większy niż w ogóle populacji kobiet to przedstawiony powyżej skutek finansowy (w skali 12 miesięcy po waloryzacji od 1 marca 2018 r.) byłby większy o 80,8 mln zł.

Szacunek na kolejne lata

1. W szacunku przyjęto założenia makroekonomiczne Ministerstwa Finansów z „Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja maj 2018 r.” (przyjęto, że średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów będzie o 0,3 p.p. większy od średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem):

Rok	Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem	Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów	Wskaźnik realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia
2018	102,30%	102,60%	103,30%
2019	102,30%	102,60%	103,30%
2020	102,50%	102,80%	102,90%
2021	102,50%	102,80%	102,90%
2022	102,50%	102,80%	102,90%
2023	102,50%	102,80%	103,10%
2024	102,50%	102,80%	103,10%
2025	102,50%	102,80%	103,10%
2026	102,50%	102,80%	103,10%
2027	102,50%	102,80%	103,10%
2028	102,50%	102,80%	103,10%
2029	102,50%	102,80%	103,00%

2. W szacunku wykorzystano prognozę demograficzną Eurostatu EUROPOP 2013.
3. W przyszłości przyjęto stały odsetek liczby urodzeń czwartych dzieci w danym roku kalendarzowym w populacji kobiet (poziom z 2016 r.).
4. Przyjęto stały dla danego wieku udział kobiet, które nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS w ogóle populacji kobiet – udział z grudnia 2017 r.
5. Na podstawie danych o nowo przyznanych emeryturach według nowych zasad z okresu styczeń-maj 2018 r. uwzględniono przyrost emerytur wypłacanych kobietom w wysokości niższej od najniższej emerytury.
6. Uwzględniono waloryzację emerytur wypłacanych w kwocie niższej od najniższej emerytury oraz waloryzację emerytury najniższej.
7. Uwzględniono zmiany w czasie szacunkowego udziału kobiet w danym wieku, które w ciągu całego swojego życia urodziły czworo lub więcej dzieci.
8. Przyjęto, że rodzicielskie świadczenie uzupełniające wypłacane będzie w wysokości najniższej emerytury.
9. Przyjęto, że proponowane zmiany wejdą w życie od 1 stycznia 2019 r.

Przy powyższych założeniach oszacowano:

- koszt podwyższenia emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do kwoty emerytury najniższej – dla kobiet, które pobierają emerytury w kwocie niższej od najniższej emerytury i które urodziły czworo i więcej dzieci:

Rok	Szacunkowe zwiększenie wydatków na emerytury z FUS z tytułu podwyższenia emerytur do kwoty emerytury najniższej dla kobiet, które urodziły co najmniej 4 dzieci	
	w kwotach nominalnych	w kwotach zdyskontowanych inflacją na 2017 r.
	<i>w mln zł</i>	
2019	107,6	102,8
2020	136,1	126,9
2021	165,2	150,3
2022	195,2	173,2
2023	225,9	195,5
2024	256,7	216,8
2025	287,6	237,0
2026	318,6	256,1
2027	349,7	274,3
2028	380,5	291,1
2029	410,6	306,5

- koszt wypłat rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego w wysokości emerytury najniższej – dla kobiet w wieku 60 i więcej lat, które nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS, które urodziły czworo i więcej dzieci:

Rok	Szacunkowe wydatki na rodzicielskie świadczenie uzupełniające dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci i nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS	
	w kwotach nominalnych	w kwotach zdyskontowanych inflacją na 2017 r.
	<i>w mln zł</i>	
2019	827,8	791,0
2020	847,9	790,5
2021	863,6	785,5
2022	886,0	786,1
2023	904,4	782,9
2024	913,6	771,6
2025	925,3	762,4
2026	937,6	753,7
2027	949,1	744,3
2028	954,8	730,6
2029	956,4	713,9

Łączny koszt proponowanych zmian:

Rok	Szacunkowe wydatki na rodzicielskie świadczenie uzupełniające dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci i nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS oraz szacunkowe zwiększenie wydatków na emerytury z FUS z tytułu podwyższenia emerytur do kwoty emerytury najniższej dla kobiet, które urodziły co najmniej 4 dzieci	
	w kwotach nominalnych	w kwotach zdyskontowanych inflacją na 2017 r.
	<i>w mln zł</i>	
2019	935,4	893,8
2020	984,0	917,3
2021	1 028,8	935,7
2022	1 081,2	959,4
2023	1 130,3	978,4
2024	1 170,4	988,4
2025	1 213,0	999,4
2026	1 256,2	1 009,8
2027	1 298,8	1 018,6
2028	1 335,3	1 021,7
2029	1 367,0	1 020,4

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu: Podsekretarz Stanu – Marcin Zieleniecki</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu: Dyrektor Departamentu Ubezpieczeń Społecznych – Mariusz Kubzdyl</p>	<p>Data sporządzenia 21 sierpnia 2018 r.</p> <p>Źródło: zapowiedź Premiera Mateusza Morawieckiego</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych: UD 424</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projekt ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym określa warunki i tryb przyznawania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego osobom, które urodziły i wychowały, bądź wychowały co najmniej 4 dzieci. Projekt określa kryteria przyznawania prawa do tego świadczenia oraz zasady wypłacania i finansowania tego świadczenia. Celem jego wypłaty będzie zapewnienie środków do życia osobom, które zrezygnowały z zatrudnienia lub go nie podjęły ze względu na wychowanie dzieci. Świadczenie to będzie miało za zadanie przeciwdziałać ubóstwu tej grupy osób i nie będzie związane z wcześniejszym opłacaniem składek na ubezpieczenia społeczne na terenie Polski.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające będzie mogło być przyznane matce, która urodziła i wychowała co najmniej czworo dzieci lub ojcu, który wychował co najmniej czworo dzieci – w przypadku śmierci matki dziecka albo porzucenia dzieci przez matkę.

Będzie mogło być przyznane matce, po osiągnięciu wieku 60 lat albo ojcu po osiągnięciu wieku 65 lat, w przypadku gdy:

- nie posiadają niezbędnych środków utrzymania (oświadczenie, w którym wnioskodawca potwierdza czy pozostaje w zatrudnieniu lub prowadzi inną działalność zarobkową, otrzymuje świadczenia na podstawie odrębnych przepisów, posiada gospodarstwo rolne albo zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego, które potwierdzają źródła osiągniętych przychodów oraz ich wysokość);
- są obywatelami Polski albo posiadającymi prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej albo cudzoziemcami, do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Świadczenie może być przyznane osobom zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadającym po ukończeniu 16 roku życia centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych), na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przez okres co najmniej 10 lat.

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające będzie mógł przyznać – na wniosek osoby zainteresowanej – Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w drodze decyzji administracyjnej, po zbadaniu min. jej sytuacji dochodowej w sposób indywidualny i dyskrecjonalny dotyczący potrzeb określonej osoby. Świadczenie przysługiwać będzie w wysokości najniższej emerytury, a w przypadku gdy osoba zainteresowana pobiera już świadczenie z ZUS lub KRUS niższe od emerytury najniższej – będzie ono podwyższane do kwoty najniższej emerytury.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie dotyczy

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Kobiety, które urodziły i wychowały 4 dzieci lub więcej dotychczas nie posiadające prawa do świadczeń z ZUS i KRUS	65 tys.	Szacunki ZUS na podstawie danych GUS (dane z Narodowego Spisu Powszechnego 2002)	Uzyskanie dochodu w postaci świadczenia.
Kobiety, które urodziły	20,8 tys.	Szacunki ZUS	Podwyższenie dochodu poprzez podniesienie

i wychowały 4 dzieci lub więcej pobierające emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie niższej od najniższej emerytury			otrzymywanej emerytury do kwoty emerytury minimalnej.
Ojcowie, którzy spełniali warunki do przyznania świadczenia	Brak danych		
Obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, Konfederacji Szwajcarskiej oraz cudzoziemców do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego	Brak danych	Brak danych	Z uwagi na brak możliwości określenia grupy osób posiadających obywatelstwo inne niż polskie i spełniających ustawowe warunki do nabycia prawa do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, nie jest możliwe oszacowanie ilości osób na jakie oddziaływać będzie projekt.
Zakład Ubezpieczeń Społecznych	1	ZUS	Prawo do świadczenia przyznawać będzie Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, po wcześniejszym przeprowadzeniu postępowania w sprawie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	1	KRUS	Prawo do świadczenia przyznawać będzie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, po wcześniejszym przeprowadzeniu postępowania w sprawie przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt zostanie przekazany do opinii reprezentatywnym organizacjom związków zawodowych, pracodawców oraz Radzie Dialogu Społecznego.

Projekt zostanie przekazany do zaopiniowania również do:

- Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Przewodniczącego Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- Przewodniczącego Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników,
- Rzecznikowi Finansowemu,
- Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Projekt ustawy zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Projekt ustawy zostanie udostępniony również w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) z dniem przekazania go do konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2017 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem (1)(2)	188,59	193,56	197,44	202,45	206,44	208,55	210,89	213,08	214,94	215,57	215,31	2 266,82
budżet państwa	21,45	22,02	22,46	23,03	23,48	23,72	23,99	24,24	24,45	24,52	24,49	257,85
JST	21,45	22,02	22,46	23,03	23,48	23,72	23,99	24,24	24,45	24,52	24,49	257,85
pozostałe jednostki:												
ZUS i KRUS	22,35	22,93	23,39	23,99	24,46	24,71	24,99	25,25	25,47	25,54	25,51	268,59

NFZ	123,34	126,59	129,13	132,40	135,02	136,40	137,92	139,35	140,57	140,99	140,82	1 482,53
Wydatki ogółem (3)(4)	916,15	940,23	959,09	983,39	1 002,86	1 013,11	1 024,39	1 035,05	1 044,07	1 047,24	1 045,91	11 011,49
budżet państwa	916,15	940,23	959,09	983,39	1 002,86	1 013,11	1 024,39	1 035,05	1 044,07	1 047,24	1 045,91	11 011,49
JST												
pozostałe jednostki:												
ZUS i KRUS												
NFZ												
Saldo ogółem	-727,56	-746,67	-761,65	-780,94	-796,42	-804,56	-813,50	-821,97	-829,13	-831,67	-830,60	-8 744,67
budżet państwa	- 894,70	- 918,21	- 936,63	- 960,36	- 979,38	- 989,39	- 1 000,40	- 1 010,81	- 1 019,62	- 1 022,72	- 1 021,42	- 10 753,64
JST	21,45	22,02	22,46	23,03	23,48	23,72	23,99	24,24	24,45	24,52	24,49	257,85
pozostałe jednostki:												
ZUS i KRUS	22,35	22,93	23,39	23,99	24,46	24,71	24,99	25,25	25,47	25,54	25,51	268,59
NFZ	123,34	126,59	129,13	132,40	135,02	136,40	137,92	139,35	140,57	140,99	140,82	1 482,53
Źródła finansowania	Środki na wypłatę świadczenia pochodzić będą wyłącznie z budżetu państwa (część budżetowa 73).											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Skutki finansowe oszacowano przy uwzględnieniu założeń makroekonomicznych Ministerstwa Finansów z „Wytycznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja maj 2018 r.” Szczegółowe informacje dotyczące założeń przyjętych dla określenia skutków finansowych określone są w załączniku do oceny skutków regulacji.</p> <p>Projekt przewiduje, że koszty obsługi przez ZUS i KRUS rodzicielskich świadczeń uzupełniających wyniosą 2,5% wypłat świadczeń (koszt roczny obsługi to ok. 22 mln zł).</p> <p>W wyniku wprowadzonych zmian wzrosną również wpływy z tytułu podatku dochodowego oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne odprowadzane do Narodowego Funduszu Zdrowia.</p> <p>Z uwagi na brak możliwości określenia grupy osób posiadających obywatelstwo inne niż polskie i spełniających ustawowe warunki do nabycia prawa do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, nie jest możliwe oszacowanie skutków finansowych wejścia w życie ustawy z tytułu uzyskania prawa do świadczenia przez obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, Konfederacji Szwajcarskiej oraz cudzoziemców, do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.</p>											

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na sytuację ekonomiczną osób niepełnosprawnych oraz osób starszych								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2017 r.)	duże przedsiębiorstwa (banki)							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, osoby niepełnosprawne oraz starsze	727,56	746,67	761,65	780,94	804,56	830,60	8 744,67
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							

	osoby niepełnosprawne oraz starsze	
Niemierzalne	funkcjonowanie przedsiębiorców	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	
	osoby niepełnosprawne oraz starsze	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projekt nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców. Bedzie miał jednak wpływ na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na sytuację ekonomiczną osób niepełnosprawnych oraz osób starszych. W wyniku zmian wprowadzonych w projekcie zwiększy się dochód rozporządzalny gospodarstw domowych osób starszych (w tym również osób niepełnosprawnych), którzy otrzymają świadczenia lub zwiększenia dotychczas otrzymywanych świadczeń.	

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

tak
 nie
 nie dotyczy

W wyniku zmian proponowanych w projekcie nastąpi zwiększenie obowiązków nałożonych na Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (oraz na Prezesów tych instytucji) związanych z koniecznością przeprowadzania postępowań w sprawie przyznawania świadczeń oraz wydawania decyzji administracyjnych, a następnie poprzez obowiązek wypłaty świadczeń i prowadzenie postępowań w związku z ustaniem prawa do ich wypłaty.

9. Wpływ na rynek pracy

Brak wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Zmiana nie ma wpływu na wskazane obszary.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proponuje się by ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie dotyczy.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Załącznik: Szczegółowe informacje dotyczące założeń przyjętych dla określenia skutków finansowych – opracowanie ZUS, Departamentu Statystyki i Prognoz Aktuarialnych „Szacunkowe skutki finansowe podwyższenia do wysokości najniższej emerytury emerytur z FUS dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci oraz wypłat rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego w wysokości emerytury najniższej dla kobiet w wieku 60 lat i więcej, które urodziły co najmniej czworo dzieci oraz nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS”.

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 03.09.2018 r.

DUS.I.5000.6.2018.JK

Według rozdzielnika

Na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1881), przesyłam w załączeniu projekt **ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym** (projekt z dnia 9 sierpnia 2018 r. – numer w wykazie prac RM: UD 424) wraz z uzasadnieniem oraz oceną skutków regulacji, z uprzejmą prośbą o wyrażenie opinii do przedmiotowego projektu w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego projektu.

Projekt został przekazany także w wersji elektronicznej.

MINISTER
Elzbieta Rajalska
Elzbieta Rajalska

Otrzymują:

1. Pani Dorota Gardias – Przewodnicząca Forum Związków Zawodowych
2. Pan Piotr Duda - Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ Solidarność
3. Pan Jan Guz – Przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych